

Mestská časť Bratislava–Ružinov

Materiál na rokovanie
Miestneho zastupiteľstva
mestskej časti Bratislava-Ružinov
dňa 25.4.2017

Informácia

o Stratégii prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti

Predkladateľ:

Mgr. Ing. Dušan Pekár v.r.
starosta

Materiál obsahuje:

Dôvodová správa

Zodpovedný:

JUDr. Michal Sygút v.r.
prednosta

Spracovateľ:

Mgr. Lukáš Pokorný v.r.
Interný audítor

Bratislava, apríl 2017

Dôvodová správa :

Prevenčia kriminality a inej protispoločenskej činnosti

Prevenčia kriminality a inej protispoločenskej činnosti sa riadi zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 583/2008 Z. z. o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Tento právny predpis vymedzuje niektoré základné pojmy a ustanovuje organizáciu a pôsobnosť orgánov verejnej moci v oblasti prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti. V druhej časti upravuje poskytovanie dotácií zo štátneho rozpočtu. Druhým zásadným dokumentom, ktorý v súčasnej dobe definuje prevenciu kriminality je uznesenie vlády Slovenskej republiky č. 513 zo 16. novembra 2016 k Stratégii prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti v Slovenskej republike na roky 2016 – 2020. Tento dokument nadväzuje na Stratégiu prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti na roky 2011 – 2015 a na jej vyhodnotenie. Z hľadiska vymedzenia základných pojmov a cieľov národnej stratégie je potrebné uviesť nasledovné :

Prevenčia kriminality a inej protispoločenskej činnosti predstavuje cieľavedomé pôsobenie štátu, vládnych organizácií, cirkví, občianskych združení, podnikateľských subjektov a vzdelávacích inštitúcií pri zvyšovaní povedomia obyvateľstva, ktoré má prispieť k tomu, aby sa obyvatelia nestali páchatelmi alebo obeťami trestných a iných protispoločenských činov.

Cieľom prevencie kriminality je predchádzať kriminalite a inej protispoločenskej činnosti, tak, aby sa spoluprácou zainteresovaných subjektov dalo zvyšovať kvalitu života a pocitu bezpečia všetkých občanov. Na dosiahnutie tohto cieľa je dôležité odstraňovať príležitosti pre trestnú a inú protispoločenskú činnosť. Z dôvodu medzinárodných záväzkov štátu, ale aj z dôvodu spoločenskej objednávky občianskej spoločnosti sú stanovené nasledovné priority prevencie kriminality:

1. znižovanie miery a závažnosti kriminality a inej protispoločenskej činnosti (najmä: závažná a organizovaná trestná činnosť; obchodovanie s drogami; počítačová kriminalita; obchodovanie s ľuďmi; sexuálne vykorisťovanie detí a detská pornografia; hospodárska a majetková trestná činnosť, korupcia; obchodovanie so zbraňami a cezhraničná trestná činnosť; násilie na ženách);
2. zvyšovanie bezpečnosti miest a obcí (začleňovanie prevencie kriminality do koncepcií rozvoja krajov a obcí; zvyšovanie kvality sociálnych vzťahov; zvyšovanie pocitu bezpečia obyvateľov a návštevníkov);
3. eliminácia sociálne patologických javov v rizikových skupinách (deti a mládež ohrozené kriminalitou a sociálne patologickými javmi; rodina; seniori; sociálne vylúčené komunity, t. j. nezamestnaní, bezdomovci, zdravotne a telesne postihnutí, osoby prepustené z výkonu trestu; prvopáchatelia trestných činov; recidivisti);
4. eliminácia propagácie kriminality a inej protispoločenskej činnosti prostredníctvom všetkých druhov médií (film, televízia, rozhlas, internet, tlačoviny).

Z hľadiska organizácie prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti je najvyšším orgánom vláda SR, nasledujú rezortné ministerstvá, okresné úrady v sídle kraja a ostatné orgány verejnej moci. Vláda SR zriadila Radu vlády SR pre prevenciu kriminality ako

poradný, iniciatívny, **koordinačný a odborný orgán vlády pre prevenciu kriminality**. Rade vlády SR pre prevenciu kriminality predsedá minister vnútra SR a podpredsedom je minister spravodlivosti SR. Rada má ako výkonného administrátora tajomníka rady a organizačne a administratívne je rada začlenená na ministerstvo vnútra.

Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti na roky 2016 – 2020.

Tento materiál je už piatym uceleným dokumentom vlády SR pre oblasť prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti. Svojím obsahom kontinuálne nadväzuje na predchádzajúce Stratégie a pokračuje v rozvíjaní a zdokonaľovaní systému prevencie kriminality. Tento materiál je možné považovať ako východiskový pre rozvíjanie preventívnych programov na všetkých stupňoch verejnej moci.

Stratégia prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti (ďalej len **Stratégia**) ponecháva všetky **teoretické východiská** v nezmenenej podobe, rovnako ako **objekty** a **subjekty** prevencie kriminality :

Primárna prevencia kriminality zahŕňa predovšetkým výchovné, vzdelávacie, voľno časové, osvetové a poradenské aktivity zamerané najmä na najširšiu verejnosť. Zapojenie občanov do aktívneho spôsobu zvyšovania vlastnej bezpečnosti a bezpečnosti svojho okolia. Zvláštnu pozornosť venuje pozitívnemu ovplyvňovaniu najmä detí a mládeže (napr. využívanie voľného času, možnosti športového vyžitia). Ťažiskom primárnej prevencie kriminality sú rodina, škola a lokálne spoločenstvá.

Sekundárna prevencia kriminality sa zaoberá rizikovými jedincami, skupinami osôb, u ktorých je zvýšená pravdepodobnosť, že sa stanú páchatelmi alebo obeťami trestnej činnosti (špecializovaná sociálna starostlivosť), inej protispoločenskej činnosti (napr. drogová a alkoholová závislosť, záškoláctvo, šikanovanie, patologické hráčstvo, vandalizmus, interetnické konflikty, dlhodobá nezamestnanosť) a príčinami kriminogénnych situácií.

Terciárna prevencia kriminality sa uskutočňuje resocializáciou osôb narušených kriminalitou a inou protispoločenskou činnosťou, t. j. pôsobením na osoby, ktoré už spáchali, alebo na ktorých už bol spáchaný trestný alebo iný protispoločenský čin, s cieľom udržať dosiahnuté výsledky predchádzajúcich intervencií a rekonštrukcie nefunkčného sociálneho prostredia. Realizuje sa v sociálnej oblasti s cieľom pomôcť obetiam alebo páchatelom opätovne sa začleniť do spoločnosti formou resocializácie (psychologická, psychiatrická pomoc, zdravotná pomoc, pomoc pri pracovnom uplatnení vrátane rekvalifikácie, sociálne a rodinné poradenstvo, pomoc pri získavaní bývania a pod).

Sociálna prevencia kriminality je všeobecnou prevenciou všetkých prejavov kriminality a iných protispoločenských činov. Aktivity ovplyvňujú proces socializácie a sociálnej integrácie a sú zamerané na zmenu nepriaznivých spoločenských a ekonomických podmienok, ktoré sú považované za kľúčové príčiny páchania trestnej činnosti. Aktivity sociálnej prevencie kriminality sú realizované vo vzťahu k verejnosti, vekovým, sociálnym a marginalizovaným skupinám, rodine, deťom a mladistvým, osobám v penitenciárnej a postpenitenciárnej starostlivosti.

Situačná prevencia kriminality je špecificky orientovaná na riešenie kriminality, ochranu verejného poriadku, zdravia, života a majetku objektov prevencie. Aktivity vychádzajú z predpokladu, že určité druhy kriminality sa objavujú v určitej dobe, na určitých miestach a za určitých okolností. Prostredníctvom opatrení režimovej, fyzickej a technickej ochrany sa snažia kriminogénne podmienky minimalizovať. Najefektívnejšie pôsobia pri obmedzovaní majetkovej trestnej činnosti.

Viktimačná prevencia kriminality vychádza z konceptu bezpečného správania, diferencovaného s ohľadom na rôzne kriminálne situácie a psychickú pripravenosť ohrozených osôb. Ide o skupinové a individuálne zdravotné, psychologické a právne poradenstvo, tréning v obranných technikách a propagácii technických možností ochrany pred trestnou činnosťou.

Objekty, na ktoré sú jednotlivé preventívne aktivity a opatrenia zamerané, sú samotné osoby (cieľové skupiny) alebo kriminogénne faktory. Týmito objektmi sú:

- páchatelia (najmä problematická mládež, recidivisti, páchatelia s nízkym sociálnym statusom a sociálne vylúčené komunity),
- obeť (najmä deti, mládež, ženy, rodiny s prejavmi sociálnej patológie, osoby so zdravotným postihnutím, seniori a sociálne vylúčené komunity, osamelé žijúce osoby, cudzincov a príslušníkov náboženských, národnostných a etnických menšín),
- potenciálni páchatelia alebo obeť (rizikovní jednotlivci a skupiny, deti, mládež, dospelí s vysokou pravdepodobnosťou, že budú páchať trestnú alebo inú protispoločenskú činnosť, resp. sa stanú obeťami kriminality),
- kriminogénne faktory (situácie, príčiny a podmienky páchania kriminality, ktoré je žiaduce zmeniť tak, aby boli čo možno najmenej rizikové, t. j. kriminogénne).

Subjektmi prevencie kriminality sú orgány, organizácie a inštitúcie, ktoré sú realizátormi preventívnych aktivít a opatrení uskutočňovaných samostatne alebo v partnerstve na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. Týmito subjektmi sú:

- orgány štátnej správy na všetkých úrovniach,
- orgány územnej samosprávy (samosprávy obcí /miest resp. samosprávnych krajov),
- verejnoprávne inštitúcie,
- výskumné a expertné organizácie a inštitúcie,
- súdy, prokuratúra,
- výchovno-vzdelávacie inštitúcie,
- subjekty občianskej spoločnosti – mimovládne organizácie, občianske združenia, neziskové organizácie, cirkvi a náboženské spoločnosti.

Stratégia stanovuje päť priorít pre obdobie 2016 – 2020 :

1. Znižovanie kriminality a inej protispoločenskej činnosti

2. Zvyšovanie bezpečnosti miest a obcí

3. Prevencia kriminality v rizikových skupinách

4. Pomoc obetiam trestných činov

5. Reakcia na nové trendy a hrozby v oblasti bezpečnosti a verejného poriadku

Pre každú z uvedených priorít je v Prílohe č. 1 k Stratégii **odporúčanie** pre samosprávne kraje a obce na roky 2016 – 2020.

Priorita č. 1 : Znižovanie kriminality a inej protispoločenskej činnosti :

1. Stanoviť konkrétne aktivity prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti na svojom území na roky 2016-2020 vrátane finančného zabezpečenia.
2. Spolupracovať s okresnými úradmi v sídle kraja pri využívaní pomoci z fondov EÚ a dotácií MV SR za účelom prípravy a financovania projektov.
3. Spolupracovať pri riešení problematiky prevencie kriminality a využívať neformálnu spoluprácu s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy.
4. Vytvárať a udržiavať permanentnú komunikáciu s občanmi, školami, mimovládami, neziskovými a občianskymi organizáciami, integrovať ich do komunálnych inštitútov a činnosti, aktivizovať preventívne pôsobenie obecných polícií, mestských polícií,

prípadne iných poriadkových útvarov obcí s prioritným zameraním na materské školy, školy, deti, mládež a ďalšie rizikové skupiny.

5. Analyzovať informácie o prejavoch a potenciálnych rizikách protispoločenskej a kriminálnej činnosti, hľadať účinné opatrenia a stratégie na elimináciu prevencie násilia.
6. Spolupracovať pri projektoch a využívať viaczdrojové financovanie pri spoločných projektoch z vlastných zdrojov a iných zdrojov (štátna správa, EÚ a podnikateľský sektor).

Priorita č. 2 : Zvyšovanie bezpečnosti miest a obcí

1. Zabezpečovať funkčný systém prevencie kriminality s pomerným finančným zabezpečením.
2. Určiť subjekt, ktorý bude preventívne aktivity koordinovať a priebežne vyhodnocovať s návrhmi úloh pre ďalšie obdobie.
3. Zpracovať prevenciu kriminality do rozvojových programov vyššieho územného celku a obce v spolupráci so zainteresovanými subjektami, ktoré v danej oblasti pôsobia.
4. Priebežne monitorovať výskyt kriminogénnych faktorov ovplyvňujúcich verejný poriadok a bezpečnosť s dôrazom na kriminalitu a inú protispoločenskú činnosť (vytipovať najohrozenejšie lokality a budovy ohrozené kriminalitou a inou protispoločenskou činnosťou, sociálne vylúčených jedincov, rodiny s prejavmi sociálnej patológie a sociálne vylúčené komunity, monitorovať aj športové, kultúrne podujatia vo vytipovaných lokalitách).
5. Spolupracovať pri návrhu a realizácii preventívnych opatrení s okresným úradom v sídle kraja, s Policajným zborom, mestskými alebo obecnými políciaми a ostatnými subjektmi prevencie kriminality.
6. Spolupracovať pri projektoch a využívať viaczdrojové financovanie pri spoločných projektoch z vlastných a iných zdrojov (štátna správa, EÚ a podnikateľský sektor).
7. Naďalej budovať a prevádzkovať monitorovacie kamerové systémy verejných priestranstiev s vlastnou finančnou participáciou.

Priorita č. 3 : Prevencia kriminality v rizikových skupinách

1. Znižovať elimináciu sociálne patologických javov v rizikových skupinách (mládež-študenti SŠ) práca s mládežou, práca s hodnotovými systémami na základných a stredných školách.
2. Spolupracovať s obecnou políciou, mestskou políciou a Policajným zborom vykonávať kontroly dodržiavania zákazu predaja alkoholických a tabakových výrobkov maloletým a mladistvým v pohostinských, reštauračných a zábavných zariadeniach, v prípade protiprávneho konania vyvodzovať voči prevádzkovateľom postihy.
3. Zabezpečovať v súčinnosti s obecnou políciou a mestskou políciou vykonanie kontrol zameraných na elimináciu nerešpektovania záverečných hodín v pohostinských, reštauračných a zábavných zariadeniach a v prípade protiprávneho konania vyvodzovať voči prevádzkovateľom postihy.
4. Zabezpečovať v súčinnosti s obecnou políciou a mestskou políciou vykonávanie kontrol dodržiavania obmedzenia alebo zákazu z dôvodu ochrany verejného poriadku podávania alebo požívania alkoholických nápojov na verejne prístupných miestach a v prípade protiprávneho konania vyvodzovať voči porušovateľom postihy.

Priorita č. 4 : Pomoc obetiam trestných činov

1. V rámci prevencie zvyšovať informovanosť a vnímavosť verejnosti voči špecifikám násilia.

2. Organizovať akcie na zvyšovanie vnútrokomunitnej solidarity.
3. Informovať o novodobých nástrahách a rizikách (internet, nebezpečné kultúry).
4. Informovať návštevníkov miest a obcí o potenciálnych rizikách spojených s aktivitami asociálnych a kriminálnych živlov, ako aj o rizikách nezodpovedného správania pri ochrane vlastného majetku.
5. Zvyšovať prostredníctvom informačných preventívnych aktivít permanentne právne vedomie obyvateľov so zreteľom na budovanie pocitu trestnoprávnej zodpovednosti za svoje skutky a správanie.
6. Spolupracovať s verejnosťou a elektronickými a printovými médiami pri realizácii a propagácii preventívnych aktivít.
7. Zvyšovať informovanosť o formách domáceho násilia a o možnosti pomoci obetiam v rodinách, seniorom, bezvládnym a odkázaným (interaktívne prednášky, diskusné fóra).

Priorita č. 5 : Reakcia na nové trendy a hrozby v oblasti bezpečnosti a verejného poriadku
Táto priorita bola ponechaná výlučne v kompetencii ústredných orgánov štátu.

Na predchádzajúcich stranách sme v skrátenej podobe popísali komplexnosť riešenia prevencie kriminality a okruhy tém, cieľov, ktoré sú v súčasnosti rozpracovávané príslušnými inštitúciami a orgánmi verejnej moci. V súčasnosti sa konkretizujú jednotlivé pracovné postupy, finančné rámce a ukončenie tohto procesu sa očakáva v priebehu mája 2017. Predmetné procesy budeme aj naďalej monitorovať a podieľať sa na ich realizácii.

V intenciách predchádzajúcej Stratégie prevencie kriminality a inej protispoločenskej činnosti na roky 2011 – 2015, odporúčaných cieľov a prostriedkov, je potrebné uviesť, že mestská časť realizovala a realizuje nasledovné aktivity v procese prevencie kriminality :

- v spolupráci s Policajným zborom SR, prostredníctvom krajského riaditeľstva, ktoré rozpracovalo stratégiu prevencie kriminality na podmienky krajského riaditeľstva a jednotlivých okresných riaditeľstiev PZ. Následne boli tieto aktivity realizované prostredníctvom OR PZ, predovšetkým vo forme vzdelávania, informovania detí, mládeže a seniorov prostredníctvom besied, stretnutí. Ďalej preventívnymi opatreniami zameranými na zvýšenie bezpečnosti počas sviatkov, na miestach so zvýšeným počtom pohybu osôb, dopravnú-bezpečnostnými akciami a pod. Predmetný prístup priniesol zníženie nápadu trestnej činnosti a zvýšenie objasnenosti trestných činov, na území Ružinova v roku 2016.
- v spolupráci s Mestskou políciou Bratislava, prostredníctvom Okresnej stanice Mestskej polície Bratislava–Ružinov, ktorá realizovala rovnako, ako PZ SR, preventívne aktivity formou vzdelávania a prednášok, zvýšeným hliadkovaním na území mestskej časti, predovšetkým v čase pred a po školskom vyučovaní, v čase sviatkov počas ktorých je zvýšený pohyb osôb, zlepšovaním a zdokonaľovaním kamerového systému, vrátane zvýšenia počtu kamier a pod. Zavádzanie funkcie okrskárov v kombinácii s postupným zlepšovaním technického vybavenia, rovnako ako v predchádzajúcom prípade prispelo k zmenšeniu nápadu trestnej činnosti.
- Mestská časť Bratislava-Ružinov realizovala podporné aktivity pre prevenciu kriminality, vlastnými silami a v rozsahu úloh a kompetencií jednotlivých odborov a oddelení miestneho úradu, predovšetkým cez vytváranie väzieb medzi jednotlivými skupinami obyvateľov, inštitúciami, združeniami a záujmovými skupinami, vo forme stretnutí obyvateľov MČ so zástupcami PZ a MP, informovaním, diskusiami a pod. Snahou o dobudovanie kamerového systému prostredníctvom grantov a prácou jednotlivých odborov miestneho úradu

- a) účasť zástupcov PZ a MP na každom rokovaní MZ,
- b) účasť zástupcov PZ a MP na pravidelnom každomesačnom stretnutí starostu s obyvateľmi,
- c) v spolupráci s našimi predškolskými a školskými zariadeniami, spoluorganizovaním diskusií, besied a súťaží,
- d) v spolupráci s našimi zariadeniami pre seniorov a klubmi dôchodcov, spoluorganizovaním diskusií a besied,
- e) v spolupráci s aktivistami, iniciatívnymi občanmi na úrovni ochrany životného prostredia, prípadne verejného poriadku a čistoty,
- f) v oblasti informovania prostredníctvom TVR a Ružinovského echa, WEB stránky MČ,
- g) vo forme ochrany majetku obyvateľov (uchádzanie sa o granty na kamery) a majetku mestskej časti elektronickými zabezpečovacími zariadeniami v spolupráci so škôlkami, školami a spoločnosťami MČ,
- h) pravidelnými pracovnými stretnutiami starostu so zástupcami PZ a MP.

Pri realizácii aktivít zameraných na prevenciu kriminality je potrebné uviesť, že na týchto aktivitách sa osobitne veľkou mierou podieľali odbor životného prostredia a regionálneho rozvoja, odbor školstva, kultúry a mládeže, odbor sociálnych vecí, naše škôlky a školy, zariadenia pre seniorov, kluby dôchodcov, kancelária starostu a pod.

Záver :

V súčasnosti očakávame spresnenie a rozpracovanie jednotlivých cieľov, odporúčaní a dotačných rámcov pre prevenciu kriminality. Následne sa chceme venovať aktivitám, ktorých cieľom je zachovať existujúce spôsoby a nástroje prevencie kriminality a podporiť vznik nových väzieb a nástrojov. Vo zvýšenej miere máme záujem vziať do procesu prevencie kriminality vlastníkov bytov, garáží a nebytových priestorov, správcov domov, spoločenstvá vlastníkov, ale aj záhradkárske združenia, rybárske zväzy, rôzne stavovské organizácie, občianske združenia a pod. V zmysle odporúčaní Stratégie, budeme uvažovať aj o zapojení finančných prostriedkov z rozpočtu mestskej časti na realizáciu projektov prevencie kriminality na území mestskej časti Bratislava- -Ružinov. V neposlednom rade pripravíme komunikáciu s obyvateľmi mestskej časti, aj so širokou verejnosťou prostredníctvom dostupných informačných kanálov, predovšetkým Ružinovského echa, TVR, WEB stránky MČ, a pod. Naším cieľom je lepšia koordinácia jednotlivých subjektov prevencie kriminality, ako aj rozšírenie počtu týchto subjektov.